

Metoder til udvælgelse af slagets brevduer

Af Marc Verheecke

Oversættelse/foto Ove Fuglsang Jensen

Denne artikel er stillet til rådighed af:

<http://www.pipa.be/>

Udvælgelse efter resultater/statistik

Ved enden af september vil alle sæsonens kapflyvninger være overstået. Nu skulle man tro, at hviletiden er inde for såvel duerne som brevduemanden. Dette må dog ikke blive tilfældet: Duerne skal have hvile og ro i efteråret og vinteren, men vi der har brevduer bliver nødt til at passe duerne optimalt også i hvileperioden. Det er også vigtigt at holde øje med duerne i denne periode, der må opfattes som en forberedelse til næste års sæson.

I hvileperioden, må du også rette opmærksomheden mod det antal duer du har på slaget. Et overfyldt slag er ikke det bedste, og kan blive en risiko for duernes helbred. I et slag med en god familie af duer, finder udvælgelsen sted faktisk hele året, for at undgå et slag med for mange duer, og det er specielt i tiden efter sæsonen, der skal ydes en indsats med at sortere duerne. At sortere duerne efter fældeperioden, er ikke en god ide. Man er fristet til at beholde duer der egentlig skulle væk blot fordi de ser godt ud.

Vær altid opmærksom på dine duers resultater, og hold et vågent øje med disse. Et godt råd er her, at være objektiv i sorteringen af dine duer. Hvis du vedvarende holder en vis statistik med dine duers resultater, er det nemmere senere at vurdere deres værdi. Det vil være en god ide, at beholde de duer der har vundet **A:50% præmieplaceringer (1/4) B: 20% præmieplaceringer (10%)**.

Med denne fremgangsmåde, kan du stadig beholde en eller to duer der ikke har givet decideret topplaceringer, og derved gives disse duer endnu en chance. Ved denne fremgangsmåde, vil du etter et par år, have en bestand der giver dig ca. **40%** placeringer af medsendte duer.

Opgørelse for duer i Belgien

I Belgien opgør man resultaterne forskellig fra DK. Ovenstående tolkes således: **50% præmiepl. (1/4) betyder: Duen har været placeret i 25%(1/4) i halvdelen (50%) af flyvningerne.**

20% præmiepl. (1/10) betyder: Duen har været placeret i 10% (1/10) i 20% af flyvningerne.

Resultat for slaget: At have ca. 40% placeringer for et slag, er det samme som her i DK.

Jeg har besøgt en del succesrige topslag, der har haft gode resultater i en årrække. Ser man på disse slags resultater, sendte de en del duer på kapflyvning, og havde derved 50% placeringer af medsendte duer i sæsonen. Det må dog her siges, at procenten af placerede duer, ikke fortæller hele historien! Nogle gange ses en meget høj procent af placerede duer på 1/3 eller 1/2, men her bliver vi nødt til at se på det område hvor slaget ligger i, hvor kvaliteten af de andre slag i området ikke er særlig høj. Har man så høj en procent af afsendte duer, må man ikke narre sig selv, fordi det vigtigste må være at udføre en stram sorterings procedure, der er baseret på resultaterne i de større og mere krævende kapflyvninger.

Hun af stammen Delbar van Riel med indkryds fra Dan Kristiansen. Bedsteforældrene har alle fløjet Landsflyvninger på over 1000 km.

Chance til unge duer

De duer der omtales, er duer der tager det regulære kapflyvningsprogram. Naturligvis spiller det en rolle hvilket program duerne flyver, hvor lange og hårde flyvningerne er, samt også hvorledes duerne bliver passet. Hos topslagene, var det et mål i sig selv, at passe på de mest talentfulde yngre og etårs duer, for derved at sikre fremtiden for slaget. Man udnyttede derfor ikke sine duer fuldt ud, før de var to år gamle. Den udvælgelse der omtales, benyttes på disse topslag hovedsageligt ved de toårs og ældre duer

Hvad skal gøres hvis en ung mulig talentfuld due, der gives en chance, ikke lever op til dette? I det tilfælde bør man kun gemme duen hvis den viser et vist talent. Det må også pointeres, at man generelt må være tålmodig, hvis ungdue er fra et virkeligt godt avlsspar, der har bevist sin værdi. Der gives her et eksempel fra eget slag: I 1990'erne, avlede vores han der var en international champion i rede 5, en excellent og livskraftig hanunge. Som toårs indfrieede denne han ikke forventningerne, sammenlignet med sine brødre af samme alder, og derfor gik denne han over til avlsslaget. I rede 12, avlede denne han sammen med sin hun en række gode unger, og faktisk blev dette par en kopi af parret i rede 5, der leverede en række gode klassesduer.

Udveksling af duer

Det er faktisk en god ide at udveksle duer med andre slag af en høj standard. For det første får du en blodfornyelse til dit slag, og her kan du eksperimentere med disse duer og sætte dem ind på dine egne linjer. Du kan nu sammenligne de nye sammensatte pars resultater med de resultater fra det oprindelige slag. Det ville også være interessant at følge resultatet af en opbygning af en forhåbentlig ny stærk stamme af duer. Hvis dette lykkes, er det en de mere spændende aspekter ved kapflyvning med duerne.

Sorteringen af ungduerne

I et ældre magasin fandt jeg en artikel af **Renè Dax**, der havde et interview med den nu afdøde **Luis Vermeijen**, og de diskuterede sorterings procedure som Luis brugte med ungduerne.

Luis Vermeijen fortalte: "For at fortælle sandheden, startede jeg proceduren med udvælgelse når æggene blev lagt, idet de æg der var for store eller for små blev kasseret. Det samme skete med æg der var deforme eller havde en skal der ikke var glat."

Luis troede ikke disse æg ville give gode unger, og han ønskede også at de to æg ville klække samtidig. Han mente heller ikke det måtte tage for lang tid med ungerne at komme ud af ægget. Lige så snart ungerne lå i reden, holdt han godt øje med de nyklækkede. Unger der ikke udviklede sig tilfredsstillende på lige fod med andre unger, blev også fjernet.

Luis Vermeijen sorterede både nylagte æg og små unger

Selve reden skal være helt tør, og bliver reden for fugtig i mere end to dage, blev ungerne fjernet, idet der måske var en sygdom. De gamle duer der havde de dårlige unger, blev holdt under observation og måske sat i voliere for en tid.

Ungerne blev taget fra tidligt og skal derfor tage vare på dem selv tidligt, og de unger der hurtigt fandt vandtruget havde derfor en god chance i ungeslaget. Det er også vigtigt at ungerne hurtigt lærer at forsvare sig selv og den faste siddepind. Luis forklarede at det var vigtigt at ungerne ikke viste angst for ham, og han mente at unger der gemte sig, aldrig ville blive topduer. Hver uge tog Luis ungerne og håndterede dem. De unger, hvis fjer ikke var helt glatte, samt de unger der havde stive svingfjer, blev fjernet. Det samme var tilfældet med unger der havde en svag benbygning men også unger med et for spidst brystben. Hvad angår gaflerne var Luis mere tolerant, og ønskede de skulle være stærkt nok.

Når ungerne blev lukket ud på flyvebrættet for at blive vænnet, blev de omhyggeligt overvåget, og adgangen udad til var åben indtil ungerne var vænnet. Om aftenen blev enkehannerne luftet, og derefter kom ungerne ud til mørket faldt på. Ved Renè Dax's besøg hos Luis, fløj ungerne rundt om slaget selv om det blev mørkt, Luis sagde at det bekymrede ham ikke hvis nogle af ungerne overnattede ude, da det gav den erfaring.

Luis lagde ikke en hel masse i det med stamtavler, men han havde dog en

blodlinje der var meget god i de dage han fløj godt. Det var den berømte Soflè, der kom fra den gamle linje fra Antwerpen. Uanset hvad og hvor de kom fra, skulle ungerne vise deres værd. Luis forlangte at unger og ungduer skulle levere varen, således at de ikke måtte virke trætte eller udkørte efter en kapflyvning. Først efter en bedømmelse af deres præstation, tog Luis stamtavlerne frem, og han mener at mange brevuefolk ser mere på stamtavler end på hvordan de unge duer præsterer, hvilket er grunden til at mange slag beholder for mange middelmådige duer for længe. Luis havde ikke mange senunger, og dem han havde stillede han krav til type, fjerdragt samt opførsel i slaget, men for det meste forærede han de fleste senunger til venner og naboer. Ungduer der var nervøse og let skræmt blev fjernet, for de ville ikke klare sig i den første vanskelige flyvning de fik.

Konklusionen af samtalen: Det er helt sikkert ikke let at vurdere kvaliteten af dine ungduer, hvis du har en stor familie af duer på slaget, men den metode til udvælgelse som Luis giver, skulle kunne hjælpe slag med en mindre eller normal bestand af duer. I selve Luis Vermeijen metoder til udvælgelse, skal der heller ikke være for mange duer på slaget til en grundig sortering.

Det må tilføjes her, at Luis Vermeijen kom frem til sin konklusion om udvælgelse af ungduer, efter mange års eksperimenter, for ultimativt på dette grundlag at lave sin egen blodlinje. Det var formodentlig pga. Vermeijens grundige arbejde med den strenge udvælgelse, at han blev en så succesfuld brevduemand i mange år. Selv dengang var der brevdufolk der købte duer fra "de kendte " slag med forkromede stamtavler, i stedet for at koncentrere sig om deres egne duer på slaget, og her gøre en indsats. Jeg er bange for at mange brevdufolk køber duer og fokusere for meget på duens afstamning og ikke så meget på duens kvalitet i sig selv, og dette var hvad Renè Dax pointerede i sin artikel. Hvorfor skal man købe en due med en meget lovende stamtavle, hvis fx duen er for gammel eller simpelthen ikke stærk nok? Problemet er velkendt, idet meget kendte slag udmærket kan have en hård sortering af egne duer, men når det kommer til salg af æg og unger vil de nok være mindre hård i sorteringen! De vil sandsynligvis beholde de allerbedste unger til dem selv, og sælge de mindre lovende unger. Ved nogle auktioner, kan man se adskillige fortløbende numre fra det samme superavlspaar, og det kan i sådanne tilfælde vække undren om hvilke af disse unger er et falskneri?

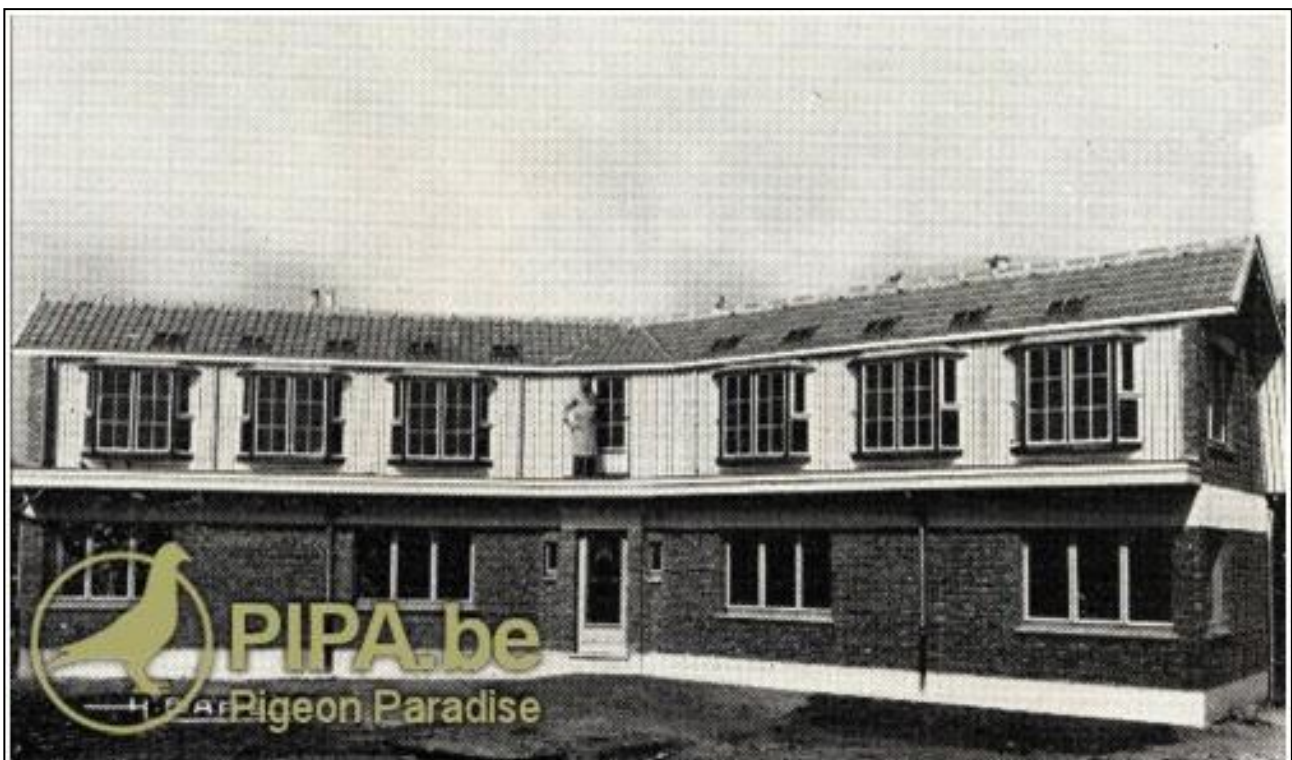

Hvad kan vi lære af mestrene?

I første del af bogen **En historie om kapflyvning i Belgien af Jules Gallez**, er der et kapitel der handler om den verdensberømte **Huyskens van Riel**.

I dette kapitel står bl.a.: Hvorledes så duerne ud? De var generelt robust bygget, og de havde gode fyldige muskler, uden at virke for klodsede, og vingerne havde en god proportion der passede til kroppen, hvilket var hvad Huyskens Van Riel foretrak. Øjnene skinnede som var de nylakerede, og duerne havde et perfekt svælg, hvilket var vigtigt for Huyskens. Et allround indtryk af førsteklasses topduer!

I en artikel fra 1949 i **De Sportduif**, ses i et afsnit om Huyskens Van Riel, at deres duer blev regelmæssigt gennemgået af **Raymond Van Steenberghe**, og enhver der kender Raymond eller har læst hans bog, **Udvælg dine duer selv**, ved, at duens svælg og muskler er de vigtigste karakteristika ved sortering af duer, men duens fjerdragt bliver også vurderet nøje. Det virker som om, duens svælg også var vigtigt for Huyskens Van Riel allerede den gang for mange år siden. Dengang undersøgte lægen patientens hals ved sygdom, og det sker stadig. Nogle brevuefolk mener denne store interesse for duens svælg er uden betydning.

Det vidunderlige slag af Huyskens Van Riel beliggende i Ekeren-Donk

Remi Hoebrechts fra **Hoelen, National Champion** på langdistance i 1993, gjorde også et stort arbejde ud af kontrol af duernes svælg, og det samme gjorde brevuefolk fra Neuwen-Paesen. **Victor Christiaens** fra **Humbeek** siger: "**En god due har et perfekt svælg**". Det kan dog også siges således; "**Alle gode duer har et perfekt svælg, men duer med perfekt svælg, er ikke nød-vendigvis en topdue**".

Det må være sådan, at en due med sygdom i svælget, må indikere et dårligt helbred, eller også en due der er ude over sin bedste tid. Har en familie af duer en tendens til at have sygdom i svælget, vil disse duer avle afkom der har samme svaghed, og har derfor ingen værdi, men selv par der er uden dårlige tegn i halsen, kan risikere at få sygdom i svælget.

Duer hvis svælg er i orden, kan godt på et tidspunkt i sæsonen, udvikle noget betændelse i svælget, og det gælder specielt for ungduerne. Desværre må det siges, at faktisk ingen af disse ungduer senere er blevet topduer, eller har avlet gode unger. Håndterer vi de gamle duer, 10 år eller ældre, vil vi se et sundt svælg. Skal duens svælg undersøges korrekt, kræver det nogen erfaring. Hvis svælget skal undersøges helt korrekt, kræver det mere end en undersøgelse. Hvorfor? Der findes adskillige omstændigheder, der influerer på duens svælg. Vi nævner nogle ting: En due der er noget overvægtig - en due er midlertidigt inficeret - hunner der skal lægge æg. Når disse symptomer er væk, vil duens svælg være rent, og det er derfor vigtigt at vide, at betændelse i svælget for det meste er et midlertidigt fænomen. Det kunne være en god ide at nedskrive hvornår der er tilfælde med dårligt svælg, for på den måde at følge gennem sæsonen hvilke duer der har haft problemer. Denne rapport vil da vise hvor de gode og dårlige duer findes på slaget.

Det ville være fornuftigt at undersøge sine duers svælg sammen med en person der er rutineret i dette. Er du derimod helt urutineret i at bedømme en dues svælg, er det svært at drage en konklusion. Som begynder må man være meget omhyggelig og ikke bruge unødigt vold med at åbne næbbet.

Udvælgelse ved præstation

For nogen tid siden læste jeg en artikel om udvælgelse af galopheste på basis af deres præstationer. De fleste brevuefolk gør akkurat det samme med duerne. Brevduer kaldes også luftens galopheste, og som ved heste vil jeg diskutere metoder til udvælgelse af duer ved deres præstationer.

Blodlinjer og målsætning

På samme måde som ved galopheste, må brevuefolket udvælge duer man kan bruge til at avle sine topduer. En sprinterdue skal have de kvaliteter som kræves specifikt til dette formål, og det samme gælder for langdistanceduerne. Duer til overnatflyvninger, skal flyve indtil mørkets frembrud, og næste morgen starte op ved lysets komme.

Hvis det er din hensigt at udvælge duer til disse formål, må du have en målbart standard til at opnå disse mål. Man kunne fokusere på en dues hastighed per minut, de topplaceringer duen har, eller dens koeficientpoint, duens højeste hastighed, duens evne til at flyve om natten osv. Disse resultater skal registreres, hvilket i

disse moderne tider sker ved hjælp af elektronisk datasystemer i vores computere. Ved hjælp af programmer i PC'en, kan vi få de data vi ønsker, og derved få en indsigt i hvorledes vores duer præsterer.

Spørgsmålet rejser sig nu, om udvælgelse kun baseret på den enkelte dues præstation er ønskelig. I princippet afhænger det af nøjagtigheden af det målbare, nærmere betegnet målbarhedens værdi. I en given kapflyvning, udmåles den enkelte due efter hastighed i meter per minut, men dette rummer faktisk en usikkerhed. Hvorfor? Alle duerne starter fra det samme sted, men afslutningen er forskellig. Det ville være vanskeligt, at finde et system med stor nøjagtighed, men bedre systemer er blevet foreslået af forskellige: **Georges De Paduwa** foreslog at konvertere til den samme afslutning for den enkelte due. **jean Hoche** ønskede at optage systemet fra **Jules Schwartz** der er baseret på hvor mange kilometer en due har fløjet. Disse metoder skulle give mere akkurat resultat. Præstationen af vores duer i en kapflyvning, er også påvirket af fysiologiske forhold (vind og vejr), samt også hvorledes duerne håndteres

under transport og løsladelse. Det må også huskes at nævne duernes stamtavler: En stamtavle er ikke altid troværdig, og den eneste måde at få sikkerhed, er ved en blodprøve. Det virker urimeligt, at vi i sporten skal stole på et stykke papir uden stor værdi, der måske kan udfyldes hvordan det skulle være.

Graden af udvælgelse

Dette er hvad vi kalder udvælgelse, og den er afhængig af mange faktorer. Den årlige fremgang af en blodlinje og den måde den udvikler sig på, er under indflydelse af det arvelige, samt graden af generationens længde. Graden af udvælgelsen, er antallet af duer der bruges til avl, sammenlignet med det totale antal unger der avles. I hesteavl er udvælgelsesraten meget høj for hingste. I brevduesporten er det hunnen der har den højeste udvælgelsesrate, hvilket er hvad mange brevdufolk melder om, sammen med litteratur om dette. På basis af dine duers præstationer, har et slag sædvanligvis en variabel udvælgelses rate for sine hanner og hunner. Det er vigtigt at have indikation af duernes præstationer så tidligt som muligt. Tidligt i duens liv, er udvælgelsen også baseret på duens krop, med vurdering af benbygning vinger , øjne, svælg og muskler osv.

En anden mulighed er, at undersøge duens efterkommere. Denne metode er meget nyttig til undersøgelse af karakteristika for de arvelige egenskaber for duer med høj reproduktions rate. For en familie af duer, er undersøgelsen af deres efterkommere meget vigtig. Et af problemerne med denne metode er, at man kan oftest kun lærer noget om en dues kvalitet senere hen i dens livsforløb. Det betyder altså, at tidsintervallet mellem generationerne øges, og intervallet for **udvælgelsen af duerne er derfor tre år**, og er måske længere for langdistance duer. Det såkaldte tidsinterval er den opnåede alder hvor en due kan vise sit potentiale til at avle. Er generations intervallet noget langt, desto langsommere vil det gå med at forbedre dine blodlinjer.

Konklusion

Udvælgelse baseret på præstationer, afhænger af formålet med hvad dine blodlinjer skal yde. Helt afhængig af dine sportslige mål, kan du gøre brug af forskellige metoder, men det afhænger af at bedømme graden af de arvelige gener i duen. I begyndelsen af artiklen, nævnes en artikel om heste, hvor forfatteren nævnte at det er utrolig svært at se sammenhængen mellem karakteristika og personlighed ved en hest, og derpå se om hesten er i top i det sportslige eller om den bare er til en hyggelig ridetur. Det synspunkt er også interessant for brevduefolk, hvor man kan spørge om den enkelte brevduemand gør en seriøs indsats ved udvælgelse af brevdueerne. med det formål at vinde mesterskaber, eller om man vælger at tage let på udvælgelse og sortering, og derved kun får en mulighed for at hygge sig med dueerne.

Kan duer sorteres geneyisk?

Af Ove Fuglsang Jensen

I dette sidste afsnit, diskuterer forfatteren, om det er muligt at aflæse noget rent arveligt i dueerne. I brevduesporten er det utrolig svært at forudsige en dues arvelige anlæg, ikke mindst ved duens evne til navigering, samt dens vilje til at komme hjem til slaget - det vi kalder **mordant**. Spørger man brevduefolk der har fløjet med duer i 60-70 år er svaret krystalklart: **Det er kurven der bestemmer!** De fortæller, at de har afprøvet alle mulige teorier på deres duer, og er hver gang kommet til det resultat, at det er mest sikkert at afprøve dueerne i diverse kapflyvninger, og derved få en rettesnor for hvad vej man skal gå i sit slag for at få gode resultater.

Duer fra
I&J Kristensen 126 Løgstør

